

Krzywd nie wolno zapomnieć! Hamburgu-Bergedorfie

► strona główna ► @R Program Pomost

opublikowano: 10-09-2012 cc: BY liczba odsłon: 252
autor: ► Zofia Wojciechowska

[Nadesłane] Zapraszamy serdecznie na uroczystości odsłonięcia pomnika poświęconego ofiarom Trzeciej Rzeszy wywiezionym na roboty przymusowe do Hamburga, które odbędą się 21 września 2012 roku o godz. 15.00.

Pomnik powstał z inicjatywy AG Gedenken i stanie na Schleusengraben-promenadzie obok CCB-Fachmarktzentrum przy Kampdeich, tuż przy tunelu B5 – w pobliżu starej Stuhlrohfabrik, w której to wywiezieni na roboty przymusowe zmuszani byli do prac przy produkcji amunicji. Pomnik artysty rzeźbiarza Jana de Weryha-Wysoczańskiego powstał przy udziale uczniów szkoły technicznej G19 a prac wykonawczych przy budowie pomnika dokonano na terenie firmy budowlanej AUG. PRIEN w Hamburgu-Harburgu, zaangażowanej szczególnie mocno w proces powstawania dzieła. Na pomnik składają się betonowy sześcian o wymiarach 260 x 126 x 100 cm z wbudowanym ze stali nierdzewnej wąskim otworem z prześwitem i ułożonej przed pomnikiem na posadzce płyty odlanej w brązie, zawierającej następujący tekst:

***Krzywd nie wolno nigdy zapomnieć!** W czasie panowania władzy nazistowskiej między 1939 – 1945 rokiem, 13 milionów kobiet i mężczyzn z przeszło 14 narodowości zostało deportowanych i zmuszonych do prac przymusowych. Deportowani pochodzili ze wszystkich części Europy w większości ze Związku Radzieckiego, Polski i Francji. Również w Bergedorfie tysiące przymusowych robotnic i robotników, jeńców wojennych, więźniów obozu koncentracyjnego w Neuengamme, pośród nich również i dzieci, zmuszanych było do prac mających zabezpieczać produkcję na cele działań wojennych. Osoby te umieszczano do przebywania w pomieszczeniach o niehumanitarnych warunkach. Tylko po obu stronach Schleusengraben, przy Kampdeich i wzdłuż Kampchaussee (dzisiaj Kurt-A.-Körber-Chaussee) znajdowało się aż 15 łagrów i obozów pracy. Prawie każda wtedy w Bergedorfie firma czerpała profity z prac przymusowych. Pomnik ten winien przypominać, jak wielką krzywdę im wtedy wyrządzono i aby nigdy więcej nie wydarzyło się to, co wtedy się wydarzyło. [tłumaczenie z języka niemieckiego]*

Odsłonięcie pomnika

godz. 15.00 przy Kampdeich

Uroczystości poświęcone pamięci byłym robotnikom i robotnikom skazanym na prace przymusowe w Hamburgu-Bergedorfie

Przemówienie – Arne Dornquast, przewodniczący Urzędu Miasta Hamburg-Bergedorf

Przemówienie – Andrzej Osiak, Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Hamburgu, złożenie wieńca

Powitanie żyjących jeszcze świadków wydarzeń tamtych czasów, zaproszonych w ramach senackiego programu, Barbara Hatje, Freundeskreis KZ-Gedenkstätte Neuengamme e.V.

Byli przymusowi robotnicy/e z Polski - przemówienie lub czytanie z cytatów

Oprawa muzyczna – Chor Hamburger Gewerkschafter pod batutą Sebastiana Bielicke

Przemówienie uczniów tutejszej Gewerbeschule G19, którzy brali czynny udział w pracach przy budowie pomnika

Przemówienie – Alfred Dreckmann, historyk, b. dyrektor Schlossmuseum w Bergedorfie

Moderacja – Angelika Schmidt, Pastorin Kirchspiel Bergedorf

Wiecej informacji:

► <http://www.de-weryha-art.de/index.php/aktualnosci.html>

► <http://www.de-weryha-art.de/index.php/pomnik-bergedorf.html>

@R Program Pomost

autor:

► Zofia Wojciechowska

Nasze audycje i nasze sprawy w Programie Pomost w Radio Wnet. Zapraszamy. Partnerem medialnym Programu Pomost są: Małopolskie Forum Współpracy z Polonią www.mfwzp.pl i Światowe Forum Mediów Polonijnych, Magazyn Polonia www.magazynpolonia.com, Polskie Radio USA Nowy Jork www.polskieradiousa.com, Nowy Dziennik NY, Polonika, Radio Lwów, Gazeta Petersburska, Apajte, Magazyn Polonijny, Rodacy na Syberii, Wiadomości Polonijne- Zjednoczenie Polskie w Johannesburgu, Radio Darmstadt 103,4 FM / Radio Bigos, Radio WPNA 1490 i inni oraz Kresowy Serwis Informacyjny - Medialny Organ Porozumienia Pokoleń Kresowych www.ksi.kresy.info.pl, mazurskie media lokalne. Czekamy na Was- Program Pomost kontakt tel 518 921 104 e-mail: programpomost@gmail.com